

Remiss Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – rapport 2023:11

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att utvärdera lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och analysera hur den har påverkat utvecklingen av bostadsanpassningsbidraget. Värnamo kommun är en av de kommuner som erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på rapporten och Boverkets förslag på ändring av lagen.

Samhällsbyggnadsnämnden, Värnamo kommun, ser huvudsakligen positivt på de förslag som Boverket har presenterat kring ändringar i lagen om bostadsanpassningsbidrag men har synpunkter kring en del av förslagen. Synpunkterna redovisas nedan under respektive paragrafnummer.

Synpunkter:

3 §

Värnamo kommun instämmer med Boverkets förslag och har inget att invända.

4 §

Värnamo kommun instämmer med Boverkets förslag men har följande synpunkter:

- I de fall där fastighetsägaren har valt att överta sökarens bidrag bör inte vara ett krav att fastighetsägaren ska åta sig att utföra de åtgärder som bidrag har beviljats för. Många fastighetsägare upplever att de varken har tid för detta eller tillräcklig kännedom om de regler som gäller och vilka produkter eller tillverkare som är lämpliga. En möjlighet att inte behöva ordna med allting själv kring anpassningen kan göra att fler fastighetsägare vill överta bidraget. Det skulle underlätta om det fanns utrymme i lagen för kommunerna att i överenskommelse med fastighetsägaren även att beställa arbetet åt fastighetsägaren. Kommunens handläggare har i regel redan upparbetade kontakter med företag som tillhandahåller lämpliga produkter och lösningar. Om fastighetsägare ska hålla i allt själva måste kommunen vara mycket tydlig med vad som krävs för att bidraget ska betalas ut, exempelvis att BBR:s krav på utformning av ramper ska följas.
- Det bör finnas möjlighet att låta en fastighetsägare överta en begagnad produkt, om fastighetsägaren godkänner detta. Det är då främst ramper eller hissar som kan vara aktuella. Det är inte ekonomiskt försvarbart att fastighetsägare i flerbostadshus alltid ska få nya ramper om kommunen har ett lager med begagnade ramper i bra skick som skulle kunna användas i stället.
- Vidare bör det finnas möjlighet för en fastighetsägare att även i ett senare skede, efter överenskommelse med sökande, överta en anpassning från den personen som beviljats anpassningen. Denna möjlighet skulle kunna underlätta i de situationer det finns flera användare av samma anpassning, exempelvis en dörrautomatik som flera personer har egna fjärrkontroller till, och det är oklarheter kring ansvarsfrågan och ägarförhållandena.

5 §

Värnamo kommun instämmer i stort med Boverkets förslag men har följande synpunkter:

- De nya föreslagna begreppen i lagtexten *“byta, flytta, komplettera eller på annat sätt anpassa de fasta funktionerna”* ser Värnamo kommun som otydliga. Vad innebär exempelvis *“på annat sätt anpassa”*? Begreppen ger stort utrymme för tolkningar vid handläggning av ärenden och vid prövning av högre instanser. Det finns en risk för att bidrag kan komma att lämnas även för sådant som lagen inte är avsedd för, exempelvis fler lösa inventarier. En tydlig begreppsförklaring med konkreta exempel är nödvändig för att lagförslaget ska kunna bli tillämpningsbart.
- Värnamo kommun anser att det är bra om det åter går att bevilja bidrag för lätt flyttbara förråd för elrullstolar men tror inte att den föreslagna formuleringen i lagförslaget kommer göra så stor skillnad i sak. Med föreslagen ändring av lagen kommer inte längre ansökningar att avslås med hänvisning till att de lätt flyttbara förråden inte är en komplettering av en fast funktion, men för vuxna personer som kan planera sin körning och inte behöver full batterikapacitet på sin elrullstol, där kommer bostaden även fortsättningsvis att bedömas som ändamålsenlig även utan ett fukt- och frostfritt förvaringsutrymme. Särskilda förråd kommer då huvudsakligen beviljas till barn som behöver ha full kapacitet på sin elrullstol för att kunna delta i spontana aktiviteter. Det blir därmed en återgång till den praxis som gällde innan domen i Högsta Förvaltningsdomstolen, där förvaring utomhus, under tak i carport eller kallt garage ansågs vara tillräckligt. Är målsättningen med det nya lagförslaget att alla som enligt intyg bedöms behöva ett förråd för att få sin elrullstol förskrivna ska få bidrag för detta? I så fall behöver det tydligt framgå i lagförslaget att man alltid kan få ett lätt flyttbart rullstolsgarage när detta krävs/rekommenderas enligt tillverkare av hjälpmedlet eller den enhet som tillhandahåller och förskriver dem. Detta oavsett om övriga villkor för bidrag är uppfyllda eller inte, d.v.s. även om elrullstolens funktionsnivå är fullt tillräckligt för sökande även med begränsad kapacitet p.g.a. förvaring och laddning i kallare miljö. Om syftet med lagändringen är att även avslagsskälet att bostaden är ändamålsenlig trots att elrullstolen förvaras i kyla ska elimineras måste paragrafen antingen formuleras om eller kommande proposition vara tydlig kring att hjälpmedelscentralernas och hjälpmedelstillverkarnas rekommendationer för hjälpmedelsförvaring ska följas.
- Boverket skriver i rapporten att vid förvaring av elrullstol ska aspekter som möjligheter att samordna laddning för flera elrullstolar samtidigt och att förvaringen inte ska inskränka på viktiga funktioner i bostaden vägas in vilket borde vara självklart. Man tar också upp frågan kring ändamålsenlig ventilation samt risken för brand vid laddning. Enligt olika tillverkare och bruksanvisningar för elrullstolar så ska laddning ske i ventilerade utrymmen alternativt står det att ventilationen ska vara god och inte ske i garderob, klädkammare eller liknande. Vanligt bostadsrum går bra enligt information från Hjälpmedelsinstitutet. Vilken ventilation krävs enligt Boverket för att det ska vara ändamålsenligt för laddning av elrullstol? Så länge elrullstolen förvaras och laddas i ett vanligt rum i bostaden ska ventilationen vara fullgod för detta så av den orsaken ska inte ett förråd utomhus behövas. Risk för brand bör utredas mer, om det verkligen finns en reell risk med dagens batterier, om man ska hävda att elrullstol inte ska förvaras inne i bostaden med hänvisning till brandrisk. Varje lägenhet ska utgöra en egen brandcell. Enligt vad som framkommer i rapporten menar MSB att det ”kan vara lämpligt att överväga” annat förvaringsutrymme som är brandtekniskt avskilt från

trapphuset om inte elrullstolen måste vara nära tillgänglig för personen, vilket är en mycket vag formulering. De här argumenten känns otillräckligt utredda och som ett försök att leta fram argument för att det ska beviljas lätt flyttbara förråd till alla som vill ha utan någon grundligare bedömning eller utredning kring alternativa lösningar och de faktiska behoven.

- Att förvaring av hjälpmedel ska beaktas, vad innebär det för förvaring av hjälpmedel vid andra behov än elrullstolsförråd? Det kommer ansökningar där sökande vill bygga ut huset med ett extra rum enbart för hjälpmedelsförvaring men där det ofta finns utrymme i andra förråd, i garage, i hallen eller i något annat rum inne i bostaden. Behov av förvaring har beaktats även tidigare men ofta resulterat i bedömningen att det finns möjlighet inom bostaden eller i andra byggnader i anslutning till bostaden. Om tanken är att kommunerna ska göra generösare bedömningar kring förvaring även av andra hjälpmedel än elrullstolar behöver detta förtydligas likaså vad som menas med ordet ”beaktas” och vilken förändring man syftar till att uppnå med denna formulering i lagtexten.

6 §

Värnamo kommun instämmer med Boverkets förslag och har inget att invända.

7 §

Värnamo kommun instämmer med Boverkets förslag och har inget att invända.

8 §

Värnamo kommun instämmer i stort med Boverkets förslag men har följande synpunkter:

- Formuleringen ”*ska avse skicket före anpassningen utan beaktande av vilka åtgärder bidrag söks för*” i lagförslaget förtydligar hur bedömningar ska göras kring anpassningar i badrum där badkar behöver bytas ut mot duschmöjlighet. Värnamo kommun skulle önska fler exempel på situationer när denna formulering kan vara aktuell för att göra det tydligare.
- I rapporten framgår att en ansökan inte ska avslås enbart för att en funktion är omodern och/eller mycket gammal, så länge den fungerar och är hel. Vi vill ändå ifrågasätta rimligheten i att med kommunala pengar totalrenovera badrum vars tekniska livslängd har passerats med god marginal, i de fall det inte går att byta ut badkaret mot en duschkabin. Olika material och installationer har en teknisk livslängd som avgör när de behöver bytas ut. Till grund för livslängdsuppgifter finns bland annat Meddelande M84:10 Statens Institut för Byggnadsforskning, Sammanställning av livslängdsuppgifter SABO-Avskrivningsregler samt erfarenhetsmässiga värden och dessa uppgifter är allmänt vedertagna och används bland annat av försäkringsbolag och vid överlåtelsebesiktningar vid fastighetsköp. I badrum så är gränsen för tätskikt bakom kakel och klinkers samt för plastmatta 20–30 år. Längsta tiden har avlopp som beräknas hålla i uppemot 50 år. Även om ett badrum som är över 50 år gammalt ser ut att vara i bra skick på ytan och fungerar för sitt ändamål så kan man fundera över om det inte är fastighetsägarens ansvar att underhålla sin bostad och att i tid byta ut konstruktioner och material innan de går sönder och orsakar skada. Kan det vara rimligt med en bortre åldersgräns för när det inte längre är kommunens ansvar utan fastighetsägarens att uppdatera badrummet, även om skicket

ser bra ut på ytan? Bidrag kan ju fortfarande lämnas för åtgärder som är direkt kopplade till funktionshindret.

9 §

Värnamo kommun instämmer i stort med Boverkets förslag men har följande synpunkter:

- När det gäller lagförslagsdelen: *“bestämmelserna tillämpas inte om den nya bostaden är beviljad eller anvisad av en myndighet”* så är det viktigt med samarbete myndigheter emellan. Att välja en lämplig bostad utifrån funktionsnedsättningen är av stor vikt så långt det är möjligt. Valet av fel bostad kan medföra stora samhällskostnader.
- Boverkets förslag om att ersätta begreppet *“planlösning”* mot *“hur utrymmena är fördelade och belägna”* behöver förtydligas. Det står att ”I bedömningen av detta ingår storlek och mått på enskilda rum och ytor” och att ”hur inredningen är utformad och placerad i utrymmena, till exempel i kök och hygienrum, är inte en omständighet som gäller utrymmenas fördelning eller belägenhet”. I propositionen 2017/18:80, s. 74, anges att bidrag kan lämnas för en mindre omdisponering, till exempel att ta bort, flytta eller sätta upp en enstaka vägg. Ett behov av att ta bort, flytta eller sätta upp enstaka väggar beror ju på att ”storlek och mått på enskilda rum och ytor” inte fungerar utifrån funktionsnedsättningen. Om bidrag fortfarande ska kunna lämnas för dessa så kallade mindre omdisponeringar behöver det framgå även i en kommande proposition.

10 §

Värnamo kommun instämmer med Boverkets förslag och har inget att invända.

11 §

Värnamo kommun instämmer i stort med Boverkets förslag men har följande synpunkter:

- Reparationsbidrag ska enligt Boverkets förslag kunna beviljas för anordning eller inredning som främst är avsedd att tillgodose behov hos personer med funktionsnedsättning och exempel ges på ramper, stödhandtag och specialanpassade tvättfat utan höj- och sänkbar funktion. Det ska handla om anordningar och inredningar som ursprungligen tagits fram för att tillgodose behov hos personer med funktionsnedsättning. Värnamo kommun anser att det är bra att exempelvis ramper kan repareras med bidrag men anser att lagen bör skilja på produkter som normalt sett ingår i en bostad men har bytts ut med hjälp av bostadsanpassningsbidrag och sådana som tillförts/kompletterats med i efterhand för att en funktionshindrad person bor där. Vad gäller exempelvis ugn, spis, handfat och blandare så är det en grundutrustning i bostaden och reparation av dessa bör åligga fastighetsägare att laga/reparera som normalt fastighetsunderhåll. Stödhandtag i dusch bör finnas i alla badrum vid nybyggnation enligt BBR (2011:6) 8:22 och bör också ligga under fastighetsägarens ansvar. Enbart reparation av sådana produkter som tillförts bostaden i efterhand och inte ingår i bostadens grundutrustning bör kunna repareras med bidrag, exempelvis ramper eller extra ledstänger.
- Den som äger ett flerbostadshus och har övertagit rätten till bostadsanpassningsbidrag för anordningen eller inredningen ska kunna ansöka om reparationsbidrag enligt Boverkets förslag. Förutsättningen är att åtgärden är nödvändig för att bostaden ska vara

ändamålsenlig för en person med funktionsnedsättning. Fastighetsägaren ska då be personen med funktionsnedsättning att lämna in sakkunnigintyg till kommunen, antingen den personen som först fick anpassningen beviljad eller ska fastighetsägaren leta upp någon ny person i samma fastighet som verkar behöva anpassningen. Värnamo kommun tror att det kan uppstå problem om denna person inte är villig att kontakta sin rehabenhet för att få en bedömning och ett intyg som dessutom i de flesta kommuner kostar några hundralappar. Om reparationen redan är utförd och ansökan ska ske i efterhand minskar nog villigheten än mer att behöva betala för ett intyg. Är fakturan för reparationen redan på väg till fastighetsägaren finns en stor risk att denne får betala själv då kommunen inte tar kostnaden utan ett intyg från någon boende som bedömts vara i behov av en fungerande anpassning. Även om förslaget till ovan nämnda lagändring är bra så finns här en risk att reparationer inte blir utförda eller att fastighetsägarna själva får ta kostnaden när den som ursprungligen fick anpassningen inte längre bor kvar. Det kan också ta mycket tid för både fastighetsägaren, kommunens handläggare av bostadsanpassningsbidrag och rehabenhet att finna den person i trappuppgången som har mest besvär och som är villig att genomgå en bedömning för att få ett intyg och dessutom betala för det.

12 §

Värnamo kommun instämmer med Boverkets förslag och har inget att invända.

14 §

Värnamo kommun instämmer med Boverkets förslag och har inget att invända.

18 §

Värnamo kommun instämmer med Boverkets förslag och har inget att invända.

Övriga synpunkter:

- En grundförutsättning för att bostadsanpassningsbidrag ska beviljas är att behovet av anpassning är långvarigt eller bestående. Detta bör föras in antingen i lagen eller tas med i propositionen.